

KUR'AN'DA İSMİ OLMAYAN PEYGAMBERLER - 2 YUŞA (AS)

Yuşa (a.s.) önderliğinde İsrailoğulları düşmanlarına karşı zaferler kazandılar. Yuşa as'ın Allah'a olan bağılılığı, cesaretle savaşması, Allah'ın emirlerini yerine getirme konusunda tereddütsüz hareket etmesi, onu takip edenleri de cesaretlendiriyor ve motive ediyordu.

Yuşa¹ ismi her ne kadar Kur'an'da geçmiyor olsa da insanımıza yabancı değildir. Zira İstanbul Beykoz Tepesinde Yuşa as'a ait olduğu iddia edilen bir mezar vardır ve yoğun ziyaretçi çekmektedir. Ancak şunu söylemeliyiz ki söz konusu türbenin Yuşa as. ile hiçbir ilgisi yoktur, tarihi veriler ışığında böyle bir ilgi kurulması da mümkün değildir. Hele ki Yuşa as.'ın boyunun otuz metre olduğu gibi söylentiler tamamen safsatadır. TDV İslam Ansiklopedisinde bu durum şöyle izah edilir:

"XVI. yüzyılda Beşiktaşlı Yahya Efendi'nin (ö. 978/1570) keşfettiği rivayet edilen Yuşa'nın kabrinin İstanbul Beykoz'da bugün Yuşa tepesi diye bilinen yerde bulunduğu inancı yaygın olup burası günümüzde de önemli bir ziyaretgâhtır. Ancak buradaki kabrin Tevrat'ta zikri geçen Yuşa'ya aidiyeti mümkün değildir."²

Tevrat'ta anlatıldığı üzere, Musa as, kardeşi Harun as. ile beraber İsrailoğullarını Mısır'dan çıkardıktan sonra Allah onlara Kenan (Filistin) topraklarına dönmelerini emretmişti. Ancak İsrailoğulları orada güçlü kavimlerin ikamet ettiklerini görünce Allah'ın buyruğuna karşı çıktılar ve şöyle dediler:

"O gece bütün topluluk yüksek sesle bağırıp ağladı. Bütün İsrail halkı Musa'yla Harun'a karşı söylenmeye başladı. Onlara, "Keşke Mısır'da ya da bu çölde ölseydik!" dediler, "Rab neden bizi bu ülkeye götürüyor? Kılıçtan geçirelim diye mi? Kanlarımız, çocuklarımız tutsak edilecek. Mısır'a dönmek bizim için daha iyi değil mi?" Sonra birbirlerine, "Kendimize bir önder seçip Mısır'a dönelim" dediler." (Sayılar 14:1-4).

İsrailoğulları bir anda Musa ve Harun

as'a isyan etmişler, yeni bir önder seçerek Mısır'a geri dönme söylemlerine başlamışlardı. İsrailoğullarının bu nankörlüğü ve Allah'a karşı güvensizlikleri Musa ve Harun as.'ı bezdirmişti. Tam o sırada, Musa ve Harun as.'ın huzurunda, Yuşa as. ortaya atıldı ve İsrailoğullarına şunları söyledi:

"Bunun üzerine Musa'yla Harun İsrail topluluğunun önünde (bezgin düşünüş) yüzüstü yere kapandılar. Ülkeyi araştıranlardan Nun oğlu Yuşa'yla Yefunne oğlu Kalev (İbrânilerin bu davranışlarına öfkeden) giysilerini yırttılar. Sonra bütün İsrail topluluğuna şöyle dediler: "İçinden geçip araştırdığımız ülke (Kenan) çok iyi bir ülkedir. Eğer Rab bizden hoşnut kalırsa, süt ve bal akan o ülkeye bizi götürecektir ve orayı bize verecektir. Ancak Rabbe karşı gelmeyin. Orada yaşayan halktan korkmayın. Onları

ekmek yer gibi yiyip bitireceğiz. Koruyucuları onları bırakıp gitti. Ama Rab bizimledir. Onlardan korkmayın!" (Sayılar 14:5-9).

İsrailoğullarının nankörlükleri üzerine Allah, kırk yıllığına Kenan topraklarını onlara haram kıldı. İbrâniler içerisinde Musa ve Harun'a destek olan, Allah'a güvenen, Yuşa ve Kalev dışında yirmi yaş ve üstü hiç kimsenin o toprakları göremeyeceğini bildirdi.

"Onlara Rab şöyle diyor de: 'Varlığım adına ant içerim ki, söylediklerinizin aynısını size yapacağım: Cesetleriniz bu çöle serilecek. Bana söylenip duran, yirmi ve daha yukarı yaşta sayılan herkes çölde ölecek. Sizi yerleştireceğime ant içtiğim ülkeye Yefunne oğlu Kalev'le Nun oğlu Yuşa'dan başkası girmeyecek. Ama tutsak edilecek dediğiniz çocuklarınızı oraya, sizin reddettiğiniz ülkeye götüreceğim; orayı tanıyacaklar. Size gelince, cesetleriniz bu çöle serilecek. Çocuklarınız, hepiniz ölünceye dek kırk yıl çölde çobanlık edecek ve sizin sadakatsizliğiniz yüzünden sıkıntı çekecekler. Ülkeyi araştırdığınız günler kadar, kırk gün, her gün için bir yıldan kırk yıl, suçunuzun cezasını çekeceksiniz. Sizden yüz çevirdiğimi bileceksiniz!' Ben Rab söyledim; bana karşı toplanan bu kötü topluluğa bunları gerçekten yapacağım. Bu çölde yıkıma uğrayacak, burada ölecekler." (Sayılar 28-35).

Çölde yaşanan kırk senelik zorlu dönemin sonunda, o gün Allah'a ve Rasûlüne isyan edenler arasında yirmi yaş ve üstü hiç kimse hayatta kalamamıştı. Sonra Allah, Musa as'ı Kenan bölgesi sınırında bir dağın tepesine çağırılmış ve vaat ettiği diyarı ona göstermiş ve Musa as'a şöyle buyurmuştur:

"Sonra Musa'ya şöyle dedi: "İbrahim'e, İshak'a, Yakup'a, 'Senin soyuna vereceğim' diye ant içtiğim ülke budur. Ülkeyi sana gösterdim, ama oraya gitmeyeceksin." Böylece Rabbin sözü uyarınca Rabbin kulu Musa orada, Moav ülkesinde öldü." (Tesniye 34:4,5).

Musa as'ın vefatından sonra Allah, Yuşa as'a vahyetti ve onu İsrailoğullarına bir peygamber ve bir lider kıldı. Yuşa as, peygamberlikten önce de Rabbine son derece sadık ve onun peygamberleri Musa ve Harun as'a da itaatkar birisiydi. Yine Eski Ahit'te, Yuşa as hakkında şöyle bir ifade kullanılır:

"Nun oğlu Yuşa hikmet ruhuyla doluydu. Çünkü Musa ellerini onun üzerine koymuştu. İsraililer onu dinliyor ve Rabbin Musa'ya verdiği buyruklar uyarınca davranıyorlardı." (Tesniye 34:9).

Allah, Yuşa as'a İbrânilere liderlik ederek, onları vaat edilmiş topraklara sokmasını vahyetmişti:

"Rab, kulu Musa'nın ölümünden sonra onun yardımcısı Nun oğlu Yuşa'ya şöyle seslendi: "Kulum Musa öldü. Şimdi kalk, bütün halkla birlikte Şeria Irmağı'nı geç. Size, İsrail halkına vereceğim ülkeye girin. Musa'ya söylediğim gibi, ayak basacağınız her yeri size veriyorum. Sınırlarınız çölden Lübnan'a, büyük Fırat Irmağı'ndan –bütün Hitit ülkesi dahil– batıdaki Akdeniz'e kadar uzanacak. Yaşamın boyunca hiç kimse sana karşı koyamayacak; nasıl Musa ile birlikte oldumsa, seninle de birlikte olacağım. Seni terk etmeyeceğim, seni yüzüstü bırakmayacağım. "Güçlü ve yürekli ol. Çünkü halkı, atalarına vereceğime ant içtiğim ülkeyi miras almaya sen götüreceksin. Yeter ki, güçlü ve yürekli ol. Kulum Musa'nın sana buyurduğu Kutsal Yasa'nın tümünü yerine getirmeye dikkat et. Gittiğin her yerde başarılı olmak için bu yasadan ayrılma, sağa sola sapma. Yasa Kitabı'nda yazılanları dilinden düşürme. Tümünü özenle yerine getirmek için gece gündüz onu düşün. O zaman başarılı olacak ve amacına ulaşacaksın. Sana güçlü ve yürekli ol demedim mi? Korkma, yılma. Çünkü Allah'ın Rab gideceğin her yerde seninle birlikte olacak." (Yeşu 1:1-9).

O zaman Yuşa halka, "Kulluk etmek üzere Rabbi seçtiğinize, siz, kendinize şahitlik ediyor musunuz?" dedi. "Evet, biz şahitlik ediyoruz" dediler.

Yuşa as önderliğinde İsrailoğulları düşmanlarına karşı zaferler kazandılar. Yuşa as'ın Allah'a olan bağlılığı, cesaretle savaşması, Allah'ın emirlerini yerine getirme konusunda tereddütsüz hareket etmesi, onu takip edenleri de cesaretlendiriyor ve motive ediyordu. Kenan toprakları tamamen ele geçirildiği zaman, Yuşa as bu toprakları İsrailoğulları arasında adaletle bölüştürdü. Allah'ın verdiği peygamberlik görevini yerine getiren Yuşa as, öleceğini hissettiği zaman kavmini topladı ve onlara şöyle seslendi:

"Rab İsrail'i çevresindeki bütün düşmanlarından kurtarıp esenliğe kavuşturdu. Aradan uzun zaman geçmişti. Yeşu kocamış, yaşı hayli ilerlemişti. Bu nedenle ileri gelenleri, boy başlarını, hakimleri, görevlileri, bütün İsrail halkını topladı. Onlara, "Kocadım, yaşıma hayli ilerledi"

dedi, "Allah'ınız Rabbin sizin yararınıza bütün bu uluslara neler yaptığını gördünüz. Çünkü sizin için savaşan Allah'ınız Rabti. İşte Şeria Irmağı'ndan gün batısındaki Akdeniz'e dek yok ettiğim bütün bu uluslarla birlikte, geri kalan ulusların topraklarını da kurayla oymaklarınıza mülk olarak böldüm. Allah'ınız Rab bu ulusları önünüzden püskürtüp sürecektir. Allah'ınız Rabbin size verdiği gibi onların topraklarını mülk edineceksiniz. Musa'nın Yasa Kitabı'nda yazılı olan her şeyi korumak ve yerine getirmek için çok güçlü olun. Yazılanlardan sağa sola sapmayın. Aranızda kalan milletlerle (dinlerle) hiçbir ilişkiniz olmasın; onların ilâhlarının adını anmayın; kimseye onların adıyla ant içirmeyin; onlara kulluk edip tapmayın. Bugüne dek yaptığınız gibi, Allah'ınız Rabbe sımsıkı bağlı kalın. Çünkü Rab büyük ve güçlü ulusları önünüzden sürdü. Bugüne dek hiçbiri önünüzde tutunamadı. Sizden bir kişi onlardan bin kişiyi kovalayacak. Çünkü Allah'ınız Rab, size söylediği gibi, yerinize savaşacak. Bunun için Allah'ınız Rabbi sevmeye çok dikkat edin. Çünkü O'na sırt çevirir, sağ kalıp aranızda yaşayan bu milletlerle birlik olur, onlara kız verip onlardan kız alır, onlarla oturup kalkarsanız, iyi bilin ki, Allah'ınız Rab bu ulusları artık önünüzden sürmeyecek. Ve sizler Allah'ınız Rabbin size verdiği bu güzel topraklardan yok oluncaya dek bu uluslar sizin için tuzak, kapan, sırtınızda kırbaç, gözlerinizde diken olacaklar. "İşte her insan gibi ben de bu dünyadan göçüp gitmek üzereyim. Bütün varlığınızla ve yüreğinizle biliyorsunuz ki, Allah'ınız Rabbin size verdiği sözlerden hiçbiri boş çıkmadı; hepsi gerçekleşti, boş çıkan olmadı. Allah'ınız Rabbin size verdiği sözlerin tümü nasıl gerçekleştiyse, Allah'ınız Rab verdiği bu güzel

topraklardan sizi yok edene dek sözünü ettiği bütün kötülükleri de öylece başınıza getirecektir. Allah'ınız Rabbin size buyurduğu antlaşmayı bozarsanız, gidip başka ilâhlara kulluk eder, taparsanız, Rabbin öfkesi size karşı alevlenecek; Rabbin size verdiği bu güzel ülkeden çabucak yok olup gideceksiniz." (Yeşu 23:1-16)

Bu sözlerin üzerine İsrailoğulları Yuşa as'a şöyle cevap verdiler:

"Halk, "Asla! Sadece Rabbe kulluk edeceğiz" diye karşılık verdi." O zaman Yuşa halka, "Kulluk etmek üzere Rabbi seçtiğinizde, siz, kendinize şahitlik ediyor musunuz?" dedi. "Evet, biz şahitlik ediyoruz" dediler." (Yeşu 24:21-22).

Daha sonra Yuşa as yerden bir kaya parçası aldı ve o kayayı konuşma yaptığı yerdeki bir meşe ağacının altına dikti. Daha sonra hem kendi sözlerine hem de kavmin sözlerine bu taşın şahit edeceğini söyledi. Bu olay gerçekleştiğinde Yusuf oğlu Efraim soyundan Nun oğlu Yuşa as yüz on yaşındaydı ve hayata gözlerini yumdu. İbrânîler, Mısır'dan Kenan diyarına getirdikleri Yusuf as'ın kemikleri ile beraber Yuşa as'ı da oraya defnettiler. Allah'ın selamı onun üzerine olsun.

Notlar

1. İbranice'de "Yeşu" olarak teleffuz edilir.
2. Ömer Faruk Harman, "Yuşa", Diyanet İslam Ansiklopedisi, c.44, s. 44